

ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто та узагальнено основний взаємозв'язок між темпераментом та лідерськими якостями. Розкрито особливості впливу темпераменту на особистість. Визначено роль темпераменту в управлінській діяльності керівника.

Ключові слова: темперамент, лідерство, управління, лідерські якості, індивідуальні властивості, керівник.

Abstract

I Examined and summarized the basic relationship between temperament and leadership qualities. The features of the influence of temperament on the individual. The role of temperament in management leader.

Keywords: temperament, leadership, management, leadership skills, individual properties manager.

Вступ

Необхідність розвитку лідерських є важливим завданням керівника. В першу чергу лідерство означає соціальну активність, або активну життєву позицію. Воно являє собою якийсь гарант свіжих ідей, неординарних підходів, сміливих рішень. Ці якості є підставою для управлінських умінь. Роботодавець зацікавлений в тому щоб отримати найбільш кваліфікованого управлінця – ефективного лідера. Тому так важлива точніша діагностика лідерських якостей. Багатоаспектність роботи керівників передбачає вмиле оперування поняттями «людина», «індивід», «індивідуальність», а також тими, що пов'язані з особистістю, становлять її структуру: «темперамент», «характер», «здібності», «емоції», «вольові якості», «мотивація», «соціальні установки». Виникає інтерес до питання, наскільки лідерські риси успадковуються і залежать від генетики носія, які особливості темпераменту впливають на лідерські риси.

Питання впливу темпераменту на розвиток лідерських якостей особистості є метою нашої роботи.

Основна частина

Лідер – це член малої групи, який в результаті взаємодії членів групи при вирішенні конкретної задачі висувається на перший план, приймаючи на себе функції організатора групової діяльності. При цьому він демонструє більш високий, ніж інші, рівень активності, участь, вплив у вирішенні даного завдання. Решта членів групи приймають лідерство, тобто будують по відношенню до лідера такі відносини, які припускають, що він буде вести, а вони будуть відомими.

Темперамент – це ті природжені особливості людини, які обумовлює динамічні характеристики інтенсивності і швидкості реагування, ступеня емоційної збудливості і врівноваженості, особливості пристосування до навколишнього середовища[1].

Феномен темпераменту активно вивчався як вітчизняними вченими, так і західними. Е. Кречмер, У. Шелдон, І. Павлов, Б. Теплов, Б. Небиліцин – ось лише деякі діячі, які займалися вивченням темпераменту[2].

Дослідження Б. Теплової і його співвітчизника В.Небиліцина виявили, що сила, працездатність нервової системи людини мають не тільки позитивні, а й негативні моменти. Тому в людей слабкої нервової системи низька працездатність компенсується зростанням чутливості, що виявляється у точнішій і правильнішій реакції на зміни в навколишній дійсності. Темперамент не зумовлює соціальної повноцінності людини, немає ні «добрих», ні «поганих» темпераментів – існують різні способи поведінки і діяльності [3].

Темперамент – це основа розвитку характеру людини, що впливає на його здібності, які можуть бути корисними в тій чи іншій сфері роботи. Який же тип темпераменту має бути для виконання

складних завдань у сфері бізнесу? Точної відповіді на це питання немає, так як в керівника повинні бути притаманні риси характеру, які характерні для всіх видів темпераменту.

По-перше, дуже важливі лідерські якості: натиск, нестримність, характерні холерикам, по-друге, потрібно без проблем вміти переключатися з однієї справи на іншу, бути товариським і правильно вести переговори з партнерами, що характерно сангвініку, по-третє, потрібно вміти розкриватися, вивчати, обмірковувати ідеї, вести справу до кінця, що характерно меланхолійному і флегматичному типам темпераменту.

Як тип темпераменту впливає на підприємливість людини?

Якщо в людини переважає тільки один тип темпераменту, наприклад, меланхолійний, таким людям буде дуже важко вести бізнес, так як вони вразливі, дуже важко переносять погані події в житті, а це вже не допустимо, тому що в бізнесі може бути дуже багато різних моментів, як позитивних, так і негативних, до яких потрібно вміти пристосовуватися і правильно діяти в тих чи інших ситуаціях[4].

Кожен тип темпераменту по різному проявляється в управлінні керівників. Розглянемо типи керівників різних темпераментів.

Керівник-меланхолік:

- аналітичний склад розуму, що не випускає з уваги потрібних деталей;
- обережний в прийнятті рішень, не схильний до спонтанності;
- зміни впроваджує повільніше, ніж це можливо;
- уникає великої кількості контактів;
- мало стресостійкий;
- безконфліктний, добродушний.

Керівник-сангвінік:

- швидко приймає рішення, не завжди прорахувавши всі ризики;
- має багато ідей, але не прагне жорстко контролювати їх реалізацію;
- легкий на підйом, не схильний до зневіри;
- в хороших відносинах з оточуючими, дуже товариський;
- робить атмосферу в команді максимально комфортною;
- може залишати поза увагою питання дисципліни.

Керівник-холерик:

- домагається свого, надзвичайно цілеспрямований;
- дуже енергійний і діє швидко;
- не терпить нехлюйства і лінощів в інших;
- має гострий язик і часто ним користується;
- з командою підтримує тісний контакт;
- емоційний і гнівливий.

Керівник-флегматик:

- послідовний і логічний;
- не любить поспішати з висновками і рішеннями;
- завзятий у досягненні цілей, працьовитий;
- рівний у відносинах і не прагне до зближення з ким-небудь;
- спокійний і стресостійкий;
- може зациклитися на своїй позиції / ідеї, не сприймаючи критику.

Розглядаючи всі перераховані якості можна сказати, що в різних керівників є свої переваги та недоліки. Лідерство – це постійна, напружена діяльність, яка може бути не виражена в зовнішньому плані. У зв'язку з цим А.Первітський розмежовує лідерську діяльність на актуальну і потенційну. Виходячи з розуміння лідерської діяльності як процесу активного впливу на діяльність інших і (або) на свою власну, актуальна лідерська діяльність визначається як різновид діяльності, в якій лідерська активність особистості спрямована на діяльність інших членів групи. Потенційна лідерська діяльність – це різновид діяльності, в якій лідерська активність особистості спрямована на власну діяльність і може бути перетворена в активність щодо інших членів групи. Розглядаючи специфіку лідерства як ролі, автор підкреслює, що цю роль лідера не тільки "дають", але він бере її сам, тобто прагне реалізувати свої потенційні можливості. На місці лідера не може бути будь-яка людина, а лише той, чия готовність діяти відповідає моменту [6].

Висновки

Отже, розглянувши питання лідерства та темпераменту можемо зробити висновок, що певний тип темпераменту не є основною складовою лідера. Кожен тип відрізняється своїми методами, стилем керівництва, проте це не означає, що таке керівництво не може бути успішним. Розглянувши питання лідерства можна сказати, що психологічну готовність до лідерства можна розглядати як можливість мобілізації лідерського потенціалу, який передбачає наявність відповідних потреб і мотивів, а також певний рівень прийняття відповідальності за свої дії і вчинки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Прищак М. Д. Психологія. Ч. І. : навч. посібник / М. Д. Прищак, Л. А. Мацко. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 141 с.
2. Ходаківський Є. І. Психологія управління : підручник/ Ходаківський Є. І., Вогоявленська Б. Ю., Грабар Т. П. – [3-тє вид. перероб. та доп.]. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 664 с.
3. Каганець І. Психологічні аспекти в менеджменті: Типологія Юнга. Соціоніка. Психоінформатика/ Каганець І. – К.; Тернопіль: Мандрівець: Port-Royal, 1997. – 203 с.
4. Как тип темперамента влияет на предприимчивость человека? [Електронний ресурс]/ Инвестиционный портал. Режим доступу: <http://investgo24.com/article/674>
5. Типы темперамента и стили лидерства. Часть 1. Портреты из офисной жизни. [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://careerup.hostenko.com/temperament-i-liderstvo/>
4. Первитская А.М. Исследование лидерства как особого вида деятельности (на примере юношеского возраста) / Первитская А. М. // Вестник Московского государственного областного университета.– 2007.– № 3. – С. 211–215.

Тисячук Ірина Олегівна – студентка групи Моз-16мі, факультет менеджменту, Вінницький Національний Технічний Університет, м. Вінниця, електронна адреса: irenka.tysyachuk@gmail.com

Прищак Микола Демянович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, m_pryschak@ukr.net.

Tysiachuck Irene O. – student group MOz-16mi, Department of Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: irenka.tysyachuk@gmail.com

Prymak Nikolai Demianovich – Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, m_pryschak@ukr.net.